

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1959 – **50** – 2009

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ TABESH κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 8256/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

26 Νοεμβρίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Tabesh κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρος*,
Χρήστο Ροζάκη,
Khanlar Hajiyev,
Dean Spielmann,
Sverre Erik Jebens,
Giorgio Malinverni,
Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές*,
και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος*.
Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 5 Νοεμβρίου 2009,
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 8256/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν Αφγανό υπήκοο, τον κύριο Rafk Tabesh («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 8 Φεβρουαρίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τους κυρίους Κ. Τσιτσελίκη και Α. Σπάθη, δικηγόρους του συλλόγου της Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρίους Σ. Σπυρόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων παραπονείται ειδικότερα ότι υπήρξε παραβίαση των άρθρων 3 (συνθήκες κράτησης) και 5 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

4. Στις 5 Μαΐου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος και τη νομιμότητα της θέσης του υπό κράτηση ενόψει απέλασης. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Η θέση υπό κράτηση του προσφεύγοντος ενόψει της απέλασής του και η σχετική προσφυγή

5. Τον Ιούλιο του 2006, ο προσφεύγων εισχώρησε στο ελληνικό έδαφος χωρίς να διαθέτει άδεια παραμονής.

6. Στις 23 Δεκεμβρίου 2006, συνελήφθη και τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση διότι είχε στην κατοχή του ένα πλαστό πιστοποιητικό που βεβαίωνε ότι είχε υποβάλλει αίτηση ασύλου η οποία ακόμη εκκρεμούσε.

7. Στις 24 Δεκεμβρίου 2006, ο προσφεύγων καταδικάστηκε από το Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης σε ποινή κάθειρξης σαράντα ημερών με αναστολή για κατοχή πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων (απόφαση αριθ. 16803/06).

8. Στις 28 Δεκεμβρίου 2006, συνελήφθη εκ νέου και τέθηκε υπό κράτηση ενόψει της απέλασής του.

9. Στις 31 Δεκεμβρίου 2006, ο υποδιευθυντής της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος για τον λόγο ότι είχε καταδικασθεί από ένα ποινικό δικαστήριο για κατοχή πλαστών εγγράφων. Επιπλέον, η εν λόγω αρχή αποφάσισε τη συνέχιση της κράτησης του προσφεύγοντος «έως την εκτέλεση της απόφασης απέλασης και για μία περίοδο που δεν μπορούσε να υπερβεί τους τρεις μήνες το μέγιστο διότι, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της υπόθεσης, [ο προσφεύγων αποτελούσε] κίνδυνο για τη δημόσια τάξη και [ήταν] ύποπτος φυγής» (απόφαση αριθ. 341692/1-β).

10. Στις 9 Ιανουαρίου 2007, ο προσφεύγων υπέβαλε ενώπιον του προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης τις αντιρρήσεις ως προς τη διατήρηση της κράτησής του. Υποστήριζε ιδίως ότι η απέλασή του ήταν αδύνατη λόγω του γεγονότος ότι η χώρα προέλευσής του δεν επιβεβαίωνε στο ελληνικό Κράτος ότι ήταν υπήκοός της. Ο προσφεύγων υποστήριζε ότι έπρεπε να του έχουν επιβληθεί άλλα προληπτικά μέτρα αντί της κράτησης προκειμένου να διασφαλισθεί η ενδεχόμενη απέλασή του. Επιπλέον, ο προσφεύγων υποστήριζε ότι οι συνθήκες κράτησής του ήταν απάνθρωπες και εξευτελιστικές, λόγω ιδίως του συγχρωτισμού, της ανθυγιεινότητας, των ελλείψεων ως προς τη διατροφή και της απουσίας επαφής με τον έξω κόσμο. Τέλος ο προσφεύγων κατέθεσε στον πρόεδρο του διοικητικού πρωτοδικείου βεβαίωση που είχε συντάξει ο Κ.Κ όπου βεβαίωνε ότι ο πρώτος έμενε

στην οικία του δεύτερου κατά την παραμονή του στην Ελλάδα και ότι αυτός επιθυμούσε να τον φιλοξενήσει σε περίπτωση αποφυλάκισης.

11. Στις 19 Ιανουαρίου 2007, ο πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης απέρριψε την προσφυγή του προσφεύγοντος. Έκρινε ότι ο προσφεύγων ήταν επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ύποπτος φυγής. Θεώρησε ότι οι ισχυρισμοί του ως προς τις συνθήκες κράτησής του δεν ήταν τεκμηριωμένοι και ότι, κατά τη σύλληψή του, είχε υποδείξει διαφορετική διεύθυνση διαμονής από εκείνη του Κ.Κ. (απόφαση αριθ. 82/07).

12. Στις 28 Μαρτίου 2007, δυνάμει απόφασης της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος κατά τη λήξη της προβλεπόμενης από τον νόμο τρίμηνης προθεσμίας, διότι η απέλασή του προς το Αφγανιστάν δεν ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί διότι στερείτο ταξιδιωτικών εγγράφων. Του χορηγήθηκε προθεσμία δέκα ημερών για να εγκαταλείψει το ελληνικό έδαφος. Από τον φάκελο δεν προκύπτει εάν ο προσφεύγων εγκατέλειψε τελικά την Ελλάδα εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

13. Στις 16 Απριλίου 2007, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση πολιτικού ασύλου. Μέχρι σήμερα, η διαδικασία εξέτασης της αίτησής του εκκρεμεί ακόμη ενώπιον της αρμόδιας αρχής.

B. Οι συνθήκες της κράτησης ενόψει απέλασης

14. Από τις 23 έως τις 30 Δεκεμβρίου 2006, ο προσφεύγων κρατήθηκε στα κρατητήρια του τμήματος συνοριακής φύλαξης Κορδελιού (Θεσσαλονίκη).

15. Στις 31 Δεκεμβρίου 2006, μεταφέρθηκε στα κρατητήρια της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Υποστηρίζει ότι το κελί του δεν αεριζόταν ούτε φωτιζόταν επαρκώς. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι ο αέρας ήταν υγρός και δύσοσμος, κυρίως λόγω του συγχρωτισμού με καπνιστές.

16. Ο προσφεύγων επισημαίνει την έλλειψη χώρου για προαυλισμό και σωματική άσκηση. Υποστηρίζει ότι οι χώροι ήταν ανθυγιεινοί και ότι τα ντους και οι τουαλέτες δεν επαρκούσαν. Επισημαίνει την απουσία σίτισης των κρατουμένων από τη σωφρονιστική υπηρεσία και υποστηρίζει ότι καθένας εξ αυτών δικαιούτο μόνο 5,87 ευρώ ημερησίως για να παραγγείλει φαγητό απ'έξω.

17. Τέλος, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι απαγορευόταν ο εφοδιασμός με εφημερίδες ή περιοδικά και ότι δεν υπήρχε τηλεόραση ή ραδιόφωνο στο κελί. Ήταν έτσι εντελώς αποκομμένος από τον έξω κόσμο.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το εθνικό δίκαιο

18. Τα άρθρα 76 (προϋποθέσεις και διαδικασία διοικητικής απέλασης) και 77 (προσφυγή κατά της διοικητικής απέλασης) του νόμου αριθ. 3386/2005 σχετικά με την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, προβλέπουν τα εξής:

Άρθρο 76

«1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται εφόσον:

(...)

γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια της χώρας.

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του αστυνομικού διευθυντή και (...) αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ ωρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου διατάσσεται η προσωρινή κράτησή του μέχρι την έκδοση, εντός τριών ημερών, απόφασης ως προς την απέλασή του (...). Ο αλλοδαπός που κρατείται, (...) μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησής του ενώπιον του προέδρου (...) του διοικητικού πρωτοδικείου (...).

4. Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, ή ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, τάσσεται σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες.

5. Η κατά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία (...)».

Άρθρο 77

«Κατά της απόφασης απέλασης δικαιούται ο αλλοδαπός να προσφύγει μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από την κοινοποίησή της στον Υπουργό Δημοσίας Τάξης (...). Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της προσφυγής. Η άσκηση προσφυγής συνεπάγεται την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης. Σε περίπτωση κατά την οποία με την απόφαση απέλασης έχει διαταχθεί και η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την απέλαση.

19. Το άρθρο 44 του νόμου αριθ. 2910/2001 σχετικά με την είσοδο και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια και την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση προβλέπει:

«(...) 3. Εφόσον ο αλλοδαπός, εκ των εν γένει περιστάσεων, κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου [αξιωματικοί της διεύθυνσης αλλοδαπών] διατάσσεται η προσωρινή κράτησή του μέχρι την έκδοση, εντός τριών ημερών, απόφασης περί της απέλασής του. Εφόσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται μέχρι την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. (...)»

(...)

5. Κατά της απόφασης απέλασης δικαιούται ο αλλοδαπός να προσφύγει (...) στον γενικό γραμματέα της περιφέρειας (...). Η τυχόν άσκηση προσφυγής συνεπάγεται την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης. Εφόσον με την απόφαση απέλασης έχει διαταχθεί και η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την απέλαση. (...)»

Β. Τα εφαρμοστέα εθνικά και διεθνή έγγραφα επί των συνθηκών κράτησης σε αστυνομικά κρατητήρια

1. Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη της 11^{ης} Μαΐου 2007 με τίτλο «Παραμονή ποινικών κρατουμένων σε αστυνομικά κρατητήρια»

20. Μεταξύ 15 και 16 Μαρτίου 2007, ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε επίσκεψη στην Αστυνομική Υποδιεύθυνση Θεσσαλονίκης για τη μεταφορά των κρατουμένων προκειμένου να εξετάσει, κυρίως, τις συνθήκες κράτησης.

21. Ο Συνήγορος του Πολίτη σημείωσε τη σημαντική αύξηση του αριθμού κρατουμένων στα κρατητήρια των αστυνομικών τμημάτων της Θεσσαλονίκης από το 2005. Ειδικότερα, επεσήμανε τον μεγάλο αριθμό αλλοδαπών για τους οποίους εκκρεμούσε διαδικασία απέλασης. Πρόσθεσε ότι αυτοί κρατούνταν στα αστυνομικά κρατητήρια για διάστημα μεταξύ δέκα ημερών και τριών μηνών. Ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε ότι η υποδομή της Αστυνομικής Υποδιεύθυνσης Θεσσαλονίκης και, εν γένει, των αστυνομικών τμημάτων δεν ήταν εκείνη ενός σωφρονιστικού καταστήματος και ότι, συνεπώς, τα αστυνομικά κρατητήρια προσφέρονταν μόνο για κράτηση πολύ μικρής διάρκειας. Ο Συνήγορος του Πολίτη παρέπεμψε σε ένα έγγραφο της αστυνομίας (αριθ. 1026/5/22/1-θ/30.3.2007) όπου αναγνώριζε την έλλειψη επαρκούς χώρου στα αστυνομικά κρατητήρια, την πλήρη απουσία χώρου προαυλισμού, τα προβλήματα υγιεινής, τις ελλείψεις ως προς την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και την ύπαρξη προβλημάτων ασφάλειας. Επιπλέον, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε την έλλειψη υποδομής σίτισης. Επεσήμανε ότι αντί να διανέμουν γεύματα στους κρατούμενους, οι αρχές έδιδαν σε καθένα εξ αυτών το ποσό των 5,87 ευρώ ημερησίως. Κατά την άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη, το ποσό αυτό δεν μπορούσε να είναι πάντα αρκετό, καθώς εξαρτάτο από την τιμολόγηση των γευμάτων που πρόσφερε το εστιατόριο το οποίο, κάθε φορά, παρείχε κατ'αποκλειστικότητα γεύματα στο χώρο κράτησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη συμπέρανε ότι η κράτηση σε αστυνομικά κρατητήρια για παρατεταμένη περίοδο συνιστά παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Συνέστησε στις αρμόδιες αρχές να εξασφαλίζουν το ταχύτερο δυνατό σε κάθε άτομο που κρατείται άνω των 24 ωρών τη δυνατότητα άσκησης σε εξωτερική αυλή και επαρκή σίτιση.

2. Η 12^η Γενική Έκθεση δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχειρίσεων (CPT), της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 2002:

22. «(...)

«47. Η κράτηση από την αστυνομία είναι (ή τουλάχιστον θα έπρεπε να είναι) μικρής σχετικά διάρκειας. Ωστόσο, οι συνθήκες κράτησης στα κρατητήρια της αστυνομίας πρέπει να πληρούν ορισμένες *στοιχειώδεις προϋποθέσεις*.

Όλοι οι χώροι κράτησης της αστυνομίας πρέπει να είναι καθαροί, να έχουν εύλογες διαστάσεις λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των ατόμων που μπορούν να τοποθετηθούν σε αυτούς και πρέπει έχουν επαρκή φωτισμό (ήτοι επαρκή για ανάγνωση εκτός των ωρών ανάπαυσης). Κατά προτίμηση, οι χώροι κράτησης θα πρέπει να διαθέτουν φυσικό φωτισμό. Επιπλέον, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι κατά τρόπο που να επιτρέπουν την ανάπαυση (για παράδειγμα ένα κάθισμα ή ένας σταθερός πάγκος), τα δε άτομα που υποχρεώνονται να διανυκτερεύσουν υπό κράτηση πρέπει να διαθέτουν ένα στρώμα και καθαρές κουβέρτες, Τα άτομα που κρατούνται από την αστυνομία πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες τουαλέτες υπό αξιοπρεπείς συνθήκες και να έχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις για να πλένονται. Θα πρέπει να έχουν πρόσβαση ανά πάσα στιγμή σε πόσιμο νερό και να τους προσφέρεται τροφή τις κατάλληλες ώρες, συμπεριλαμβανομένου τουλάχιστον ενός πλήρους γεύματος την ημέρα (δηλαδή κάτι πιο ουσιαστικό από ένα σάντουιτς). Στα άτομα που κρατούνται από την αστυνομία επί 24 ώρες ή περισσότερο θα πρέπει, μέσα στο μέτρο του δυνατού, να παρέχεται η δυνατότητα να ασκούνται καθημερινά σε μη στεγασμένο χώρο.»

(...)»

3. Οι διαπιστώσεις της CPT κατόπιν της επίσκεψής της στα αστυνομικά τμήματα και τα κέντρα κράτησης αλλοδαπών το 2007

23. Η CPT επισκέφθηκε είκοσι τέσσερα αστυνομικά τμήματα και κέντρα κράτησης. Επεσήμανε ότι, σε γενικές γραμμές, οι συνθήκες κράτησης δεν ήταν ικανοποιητικές, ιδίως σε ό,τι αφορούσε την επιφάνεια των χώρων κράτησης, τη δυνατότητα άσκησης, την υγιεινή και την ποιότητα της ιατρικής παρακολούθησης των κρατουμένων. Πρόσθεσε ότι τα αστυνομικά κρατητήρια προορίζονταν κυρίως

για τη βραχεία κράτηση των ατόμων που συλλαμβάνονταν μέσα στα πλαίσια μιας ποινικής διαδικασίας. Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιούνταν ως χώροι κράτησης, για μακροχρόνιες περιόδους, αλλοδαπών υπό απέλαση (§ 21 της έκθεσης που δημοσιεύθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2008).

4. Οι διαπιστώσεις της CPT κατόπιν της επίσκεψής της στα αστυνομικά τμήματα και τα κέντρα κράτησης αλλοδαπών το 2008

24. Η CPT επισκέφθηκε, μεταξύ άλλων, τα κρατητήρια της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Επεσήμανε την απουσία κρεβατιών στα κελιά και το γεγονός ότι οι κρατούμενοι κοιμούνται πάνω σε βρώμικα στρώματα τοποθετημένα στο πάτωμα. Επιπλέον, η έκθεση επεσήμανε την απουσία χώρου για προαυλισμό και σωματική άσκηση και υπογράμμισε ότι καθένας από τους κρατούμενους δικαιούτο 5,87 ευρώ ημερησίως για να παραγγείλει γεύματα απ'έξω. Επί του σημείου αυτού, η CPT επεσήμανε τα παράπονα κρατουμένων που υποστήριζαν ότι με το ποσό αυτό δεν μπορούσαν να αγοράσουν πάνω από δύο σάντουιτς την ημέρα. Η CPT συνέστησε στις εθνικές αρχές να μεριμνήσουν ώστε να παρέχεται σε όλους τους κρατούμενους σε χώρους προορισμένους για την κράτηση αλλοδαπών εν αναμονή της απέλασής τους ένα μαγειρεμένο γεύμα (κατά προτίμηση ζεστό), τουλάχιστον μία φορά ημερησίως.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

25. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι οι συνθήκες κράτησής του στα κρατητήρια του τμήματος συνοριακής φύλαξης Κορδελιού και της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης αποτέλεσαν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθής εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A. Επί του παραδεκτού

26. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα. Υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ο προσφεύγων είχε το δικαίωμα να παραπονεθεί ενώπιον του διευθυντή του τμήματος συνοριακής φύλαξης Κορδελιού και της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, πολύ περισσότερο αφού κατά τη θέση του υπό κράτηση, είχε λάβει ένα ενημερωτικό φυλλάδιο μεταφρασμένο στη γλώσσα του το οποίο τον ενημέρωνε, μεταξύ άλλων, ότι είχε το δικαίωμα να προσφύγει ενώπιον του διευθυντή του αστυνομικού τμήματος όπου κρατείτο.

27. Ο προσφεύγων ανταπαντά, χωρίς περαιτέρω διευκρινήσεις, ότι υπέβαλε, στις 19 Ιανουαρίου 2007, αντιρρήσεις ενώπιον του προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης σχετικά με τη διατήρηση της κράτησής του, μέσω των οποίων υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι οι συνθήκες κράτησής του ήταν απάνθρωπες και εξευτελιστικές.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η βάση του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων που διατυπώνεται στο άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης συνίσταται στο ότι, πριν να προσφύγει ενώπιον ενός διεθνούς δικαστηρίου, ο προσφεύγων πρέπει να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος την δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με τα εθνικά μέσα, χρησιμοποιώντας τα δικαστικά βοηθήματα που προσφέρονται από την εθνική νομοθεσία αρκεί αυτά να αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (βλέπε, μεταξύ άλλων, την απόφαση *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Πράγματι, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης δεν προβλέπει παρά μόνον την εξάντληση των ενδίκων μέσων που σχετίζονται με τις επίδικες παραβιάσεις και είναι διαθέσιμα και επαρκή. Πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας, όχι μόνον στην θεωρία, αλλά και στην πράξη, άλλως στερούνται της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Το εναγόμενο Κράτος έχει την ευθύνη να καταδείξει ότι οι απαιτήσεις αυτές εκπληρώνονται (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Dalia κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, § 38, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I).

29. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι μέσα στο πλαίσιο των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν ενώπιον του προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και οι οποίες στρέφονταν κατά μίας απόφασης του υποδιευθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, ο προσφεύγων παραπονήθηκε ρητά για τις συνθήκες κράτησής του. Ακόμα κι αν η προσφυγή αυτή

ως τέτοια δεν πρόσφερε στο προσφεύγοντα παρά μία έμμεση ευκαιρία επανόρθωσης την επικαλούμενης παραβίασης, καθώς σε περίπτωση που γινόταν δεκτή, θα είχε αφεθεί ελεύθερος και θα είχε επομένως μπορέσει να εγκαταλείψει το κέντρο κράτησης, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων επωφελήθηκε αυτής προκειμένου να ειδοποιήσει το αρμόδιο δικαστήριο για τις συνθήκες κράτησής του. Το Δικαστήριο εκτιμά λοιπόν ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές ενημερώθηκαν για την κατάσταση του προσφεύγοντος και ότι είχαν τη δυνατότητα να εγκύψουν στις συνθήκες κράτησής του και, ενδεχομένως, να προβούν σε επανόρθωση αυτών (βλέπε, *Kaja κατά Ελλάδας*, αριθ. 32927/03, § 40, 27 Ιουλίου 2006).

30. Συνεπώς, παρά το γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν έκανε χρήση του ενδίκου μέσου που υποδεικνύει η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση που προέβαλε η Κυβέρνηση για την αιτία αυτή.

31. Επιπλέον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Θέσεις των διαδίκων

32. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα κρατητήρια του τμήματος συνοριακής φύλαξης Κορδελιού στη Θεσσαλονίκη διαθέτουν δύο κελιά συνολικής χωρητικότητας έντεκα ατόμων. Κατά την περίοδο που κρατείτο εκεί ο προσφεύγων, ο αριθμός των κρατουμένων κυμαινόταν μεταξύ έξι και δέκα. Όσον αφορά τα κρατητήρια της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, αυτά διαθέτουν εννέα κελιά, σε λειτουργία από το 2001, τα οποία μπορούν να φιλοξενήσουν συνολικά ενενήντα άτομα. Η Κυβέρνηση σημειώνει ότι τόσο τα κρατητήρια του αστυνομικού τμήματος Κορδελιού όσο και εκείνα της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης ανταποκρίνονται σε ικανοποιητικό βαθμό στις συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής που ορίζουν τα εθνικά και διεθνή έγγραφα. Η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι τα κελιά αερίζονται και φωτίζονται επαρκώς, ότι καθαρίζονται καθημερινά και ότι οι κρατούμενοι έχουν στη διάθεσή τους έναν επαρκή αριθμό τουαλετών, ντους και συσκευών τηλεόρασης. Σε ό,τι αφορά τη σίτιση των κρατουμένων, η Κυβέρνηση

σημειώνει ότι τους προσφέρονταν γεύματα επαρκούς ποιότητας σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής. Τέλος, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, οι κρατούμενοι έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τον έξω κόσμο μέσω είτε τηλεφώνου ή ταχυδρομείου και μπορούν να δέχονται επισκέψεις από τον οικογενειακό ή κοινωνικό κύκλο τους καθώς και τους δικηγόρους τους σε καθορισμένες ημέρες. Τέλος, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν αντιμετώπισε «ουσιώδη προβλήματα» ως προς τις συνθήκες κράτησής του στα αστυνομικά κρατητήρια, δεδομένου ότι η κράτησή του δεν αποτελούσε ποινή η οποία είχε επιβληθεί από ποινικό δικαστήριο αλλά τοποθετείτο μέσα στο πλαίσιο μίας διοικητικής διαδικασίας απέλασης.

33. Ο προσφεύγων ανταπαντά ότι οι συνθήκες κράτησής του δεν ήταν σύμφωνες προς τις απαιτήσεις του άρθρου 3 της Σύμβασης και τα πρότυπα που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχειρίσεων. Σημειώνει ότι η περιγραφή των συνθηκών κράτησης που παρουσίασε η Κυβέρνηση δεν είναι ορθή. Επισημαίνει ιδίως την πλήρη έλλειψη σωματικής άσκησης και επαφής με τον έξω κόσμο, τον υπερπληθυσμό των κελιών, τα προβλήματα υγιεινής και τις ελλείψεις ως προς τη σίτιση. Ειδικότερα, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το ποσό των 5,87 ευρώ που του χορηγείτο ημερησίως για σίτιση δεν ήταν επαρκές για να λαμβάνει ημερησίως τρία γεύματα κατάλληλης διατροφικής αξίας. Επιπλέον, ο προσφεύγων επισημαίνει τον υπερπληθυσμό των κελιών στα κρατητήρια της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης και σημειώνει ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης, υπήρχαν πάντα πάνω από δέκα άτομα στο κελί όπου κρατείτο. Σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, δεν υπήρχε καμία δυνατότητα δραστηριοτήτων σε υπαίθριο χώρο ούτε σωματικής άσκησης εκτός του χώρου κράτησης και στα κρατητήρια υπήρχε μόνο μία συσκευή τηλεόρασης. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η περιγραφή του των συνθηκών κράτησης στα αστυνομικά κρατητήρια Θεσσαλονίκης επαληθεύεται από την έκθεση που δημοσίευσε στις 11 Μαΐου 2007 ο Συνήγορος του Πολίτη σχετικά ιδίως με τις συνθήκες κράτησης στην υποδιεύθυνση μεταφοράς κρατουμένων στη Θεσσαλονίκη. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης όπου κρατείτο στεγάζεται στον ίδιο χώρο με την υποδιεύθυνση Θεσσαλονίκης για τη μεταφορά των κρατουμένων.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

34. Το Δικαστήριο υποστηρίζει εκ νέου ότι το άρθρο 3 της Σύμβασης καθιερώνει μία από τις πλέον θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Απαγορεύει με απόλυτους όρους τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή, όποιες και αν είναι οι συνθήκες και οι πράξεις του θύματος (βλέπε, για παράδειγμα, *Labita κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 26772/95, § 119, CEDH 2000-IV)

35. Για να εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 3, μία κακομεταχείριση πρέπει να είναι ενός ελάχιστου βαθμού σοβαρότητας. Η εκτίμηση του ελάχιστου αυτού είναι κατ'ουσία σχετική. Εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της υπόθεσης, ιδίως από τη διάρκεια της μεταχείρισης και από τις σωματικές ή πνευματικές επιπτώσεις της, όπως και, ενίοτε, από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Van der Ven κατά Ολλανδίας*, αριθ. 50901/99, § 47, CEDH 2003-II). Το Δικαστήριο έχει κρίνει έτσι «απάνθρωπη» μία μεταχείριση για τον λόγο ιδίως ότι εφαρμόστηκε με πρόθεση για πολλές ώρες και ότι προκάλεσε είτε σωματικές βλάβες ή έντονη σωματική ή ψυχική οδύνη. Έχει κρίνει επιπλέον ότι μία μεταχείριση ήταν «εξευτελιστική» εφόσον από τη φύση της δημιουργούσε στα θύματα αισθήματα φοβίας, αγωνίας και κατωτερότητας ικανά να τα ταπεινώσουν και να τα εξευτελίσουν (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 92, CEDH 2000-XI).

36. Τα στερητικά της ελευθερίας μέτρα συνοδεύονται αναπόφευκτα από ταλαιπωρία και ταπείνωση. Αν και πρόκειται για μία αναπόδραστη πραγματική κατάσταση, η οποία, ως τέτοια και αφ'εαυτής, δεν επιφέρει παραβίαση του άρθρου 3, η διάταξη αυτή επιβάλλει εν τούτοις στο Κράτος να εξασφαλίσει το να κρατείται οποιοδήποτε στερηθέν της ελευθερίας του άτομο υπό συνθήκες συμβατές με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, οι τρόποι εκτέλεσης των μέτρων να μην το υποβάλλουν σε αγωνία ή δοκιμασία εντάσεως η οποία υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου το οποίο συνεπάγεται ένα τέτοιο μέτρο και, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών απαιτήσεων της φυλάκισης, να διασφαλίζονται κατά τρόπο επαρκή η υγεία και η καλή κατάστασή του (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Kudla*, §§ 92-94, *Ramirez Sanchez κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 59450/00, § 119, CEDH 2006-...).

37. Αν και τα Κράτη έχουν την άδεια να θέτουν υπό κράτηση πιθανούς μετανάστες δυνάμει του «αναντίρρητου δικαιώματός τους να ελέγχουν (...) την είσοδο και παραμονή αλλοδαπών στο έδαφός τους» (*Amuur κατά Γαλλίας*, 25 Ιουνίου 1996, § 41, *Recueil* 1996-III), το εν λόγω δικαίωμα πρέπει να ασκείται σύμφωνα προς

τις διατάξεις της Σύμβασης (*Mahdid et Haddar κατά Αυστρίας* (déc.), αριθ. 74762/01, 8 Δεκεμβρίου 2005). Το Δικαστήριο πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση αυτών των ατόμων όταν καλείται να ελέγξει τους τρόπους εκτέλεσης του μέτρου κράτησης βάσει των συμβατικών διατάξεων (*Riad et Idiab κατά Βελγίου*, αριθ. 29787/03 και 29810/03, § 100, CEDH 2008-...(αποσπάσματα).

38. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε για επτά ημέρες στα κρατητήρια του τμήματος συνοριακής φύλαξης Κορδελιού, στη συνέχεια ότι μεταφέρθηκε στα κρατητήρια της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Οι διάδικοι παρουσιάζουν αποκλίνουσες εκδοχές ως προς τις συνθήκες κράτησης που επικρατούσαν στους δύο χώρους κράτησης. Είναι ως εκ τούτου δύσκολο για το Δικαστήριο να θεμελιώσει με βεβαιότητα την ακριβή πραγματικότητα την οποία έπρεπε να αντιμετωπίσει ο προσφεύγων.

39. Ως προς τούτο, πρέπει να σημειωθεί ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος οι σχετικοί με τα κρατητήρια της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, όπου διέμεινε από τις 31 Δεκεμβρίου 2006 έως τις 28 Μαρτίου 2007 ενισχύονται από τις διαπιστώσεις της έκθεσης που δημοσίευσε ο Συνήγορος του Πολίτη τον Μάιο του 2007 (βλέπε πιο πάνω παραγράφους 20 και 21). Ένα μέρος της εν λόγω έκθεσης αφιερώνεται στις συνθήκες κράτησης στα κρατητήρια της Υποδιεύθυνσης Θεσσαλονίκης για τη μεταφορά των κρατουμένων. Ο προσφεύγων υποστηρίζει, χωρίς αυτό να αντικρούεται από την Κυβέρνηση, ότι η Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης στεγάζεται στον ίδιο χώρο με την υποδιεύθυνση για τη μεταφορά των κρατουμένων. Πρέπει να σημειωθεί ότι η εν λόγω έκθεση επισημαίνει, μεταξύ άλλων και παραπέμποντας στο έγγραφο της αστυνομίας αριθ. 1026/5/22/1-θ/30.3.2007, την έλλειψη επαρκούς χώρου στα κρατητήρια και την πλήρη απουσία αυλής για προαυλισμό και σωματική άσκηση. Η έκθεση επισημαίνει επίσης την έλλειψη σίτισης στα κρατητήρια και επιβεβαιώνει ότι οι κρατούμενοι λαμβάνουν το ποσό των 5,87 ευρώ ημερησίως για τη σίτισή τους.

40. Επιπλέον, το Δικαστήριο αναφέρεται ομοίως στις εκθέσεις που δημοσίευσε η CPT κατόπιν των επισκέψεων που πραγματοποίησε το 2007 και 2008 σε πολυάριθμα αστυνομικά τμήματα και κέντρα κράτησης αλλοδαπών στην Ελλάδα. Η έκθεση σχετικά με την επίσκεψη που πραγματοποιήθηκε το 2007 υπογραμμίζει, μεταξύ άλλων, χωρίς να γίνεται ρητή αναφορά στην Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, τη μη δυνατότητα οποιασδήποτε σωματικής άσκησης για τους κρατούμενους και τις ελλείψεις ως προς την υγιεινή και την ιατρική περίθαλψη που

παρέχονταν σε ορισμένα από τα είκοσι τέσσερα αστυνομικά τμήματα και τα κέντρα κράτησης που επισκέφθηκε (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 23). Η έκθεση σχετικά με την επίσκεψη που πραγματοποιήθηκε το 2008 αναφέρεται στις συνθήκες κράτησης στα κρατητήρια της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, υπογραμμίζοντας ότι οι κρατούμενοι κοιμόνταν σε βρώμικα στρώματα τοποθετημένα στο πάτωμα και επισημαίνοντας επίσης την έλλειψη χώρου προαυλισμού και σωματικής άσκησης. Η εν λόγω έκθεση επιβεβαιώνει, τέλος, το γεγονός ότι καθένας από τους κρατούμενους δικαιούτο 5,87 ευρώ ημερησίως για να παραγγείλει φαγητό απ'έξω (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 24).

41. Εκτός των προβλημάτων συγχρωτισμού και υγιεινής, όπως αυτά επισημαίνονται στις προαναφερόμενες εκθέσεις, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το καθεστώς σχετικά με τη δυνατότητα ψυχαγωγίας και σίτισης στα αστυνομικά κρατητήρια όπου κρατείτο ο προσφεύγων είναι αφ'εαυτού προβληματικό ως προς το άρθρο 3 της Σύμβασης. Ειδικότερα, η ίδια η μη δυνατότητα προαυλισμού ή άσκησης σε εξωτερικό χώρο μπορούσε να γεννήσει στον προσφεύγοντα αισθήματα απομόνωσης από τον έξω κόσμο με πιθανώς αρνητικές συνέπειες για την σωματική και ψυχική ευεξία του.

42. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει σοβαρές αμφιβολίες ως προς την καταλληλότητα του χορηγηθέντος στον προσφεύγοντα ποσού για τη διασφάλιση μίας σίτισης σύμφωνης προς τις απαιτήσεις της CPT (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 22). Πρέπει να σημειωθεί ότι η καταβολή στους κρατούμενους ενός συγκεκριμένου ποσού για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών τους δεν μπορεί να θεωρηθεί αφ'εαυτού αντίθετο προς το άρθρο 3, όταν πρόκειται για μία κράτηση πολύ μικρής διάρκειας. Εν τούτοις, σε περίπτωση κράτησης μεγαλύτερης διάρκειας, όπως εκείνη του προσφεύγοντος, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να εγγυώνται έναν ισορροπημένο προγραμματισμό γευμάτων, ενδεχομένως με τη δημιουργία μίας εσωτερικής δομής για τη σίτιση των κρατουμένων. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει στο σημείο αυτό ότι η CPT αναφέρεται ρητά στην έκθεσή της του 2008 στην ανάγκη διασφάλισης για τα άτομα που κρατούνται και βρίσκονται σε μία κατάσταση παρόμοια με εκείνη του προσφεύγοντος, ενός μαγειρεμένου γεύματος –κατά προτίμηση ζεστού- τουλάχιστον μία φορά την ημέρα.

43. Σε γενικές γραμμές, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι ελλείψεις ως προς τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες και την προσήκουσα σίτιση του προσφεύγοντος απορρέουν από το γεγονός ότι τα κρατητήρια της αστυνομίας Θεσσαλονίκης δεν

αποτελούσαν ενδεδειγμένους χώρους για την μορφή της κράτησης που ο προσφεύγων υπέστη. Από την ίδια τη φύση τους, πρόκειται για χώρους προορισμένους να δέχονται άτομα για πολύ μικρή διάρκεια. Συνεπώς, δεν ήταν καθόλου προσαρμοσμένα στις ανάγκες μίας κράτησης τριών μηνών και η οποία είχε επιβληθεί, επιπλέον, σε ένα άτομο που δεν έκτιε μία ποινική ποινή αλλά ανέμενε την εφαρμογή ενός διοικητικού μέτρου (βλέπε προς την κατεύθυνση αυτή, προαναφερόμενη απόφαση *Riad et Idiab κατά Βελγίου*, § 104, CEDH 2008-... (αποσπάσματα), και *Kaja κατά Ελλάδας*, αριθ. 32927/03, § 49, 27 Ιουλίου 2006).

44. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το γεγονός της διατήρησης του προσφεύγοντος υπό κράτηση για τρεις μήνες στα κρατητήρια της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης αναλύεται σε εξευτελιστική μεταχείριση, με την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης. Ενόψει του συμπεράσματος αυτού, το Δικαστήριο δεν θεωρεί αναγκαίο να αποφανθεί χωριστά επί των συνθηκών κράτησης στα κρατητήρια του τμήματος συνοριακής φύλαξης Κορδελιού, όπου ο προσφεύγων παρέμεινε τις επτά πρώτες ημέρες της κράτησής του.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

45. Ο προσφεύγων παραπονείται για τον παράνομο χαρακτήρα της θέσης του υπό προσωρινή κράτηση ενόψει απέλασης. Επιπλέον, καταγγέλλει την ανεπάρκεια αιτιολογίας τόσο της απόφασης αριθ. 341692/1-β του υποδιευθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης όσο και της απόφασης αριθ. 82/07 του προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης. Τέλος, κατόπιν της κοινοποίησης της προσφυγής στην Κυβέρνηση, ο προσφεύγων υπέβαλε μία νέα αιτίαση: παραπονέθηκε ότι, κατά τη σύλληψή του, οι εθνικές αρχές τον είχαν ενημερώσει στην αραβική γλώσσα για τους λόγους σύλληψής του, γλώσσα την οποία δεν κατανοούσε. Υποστηρίζει ότι υπήρξε παραβίαση των άρθρων 5 και 6 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο θα εξετάσει τις αιτιάσεις αυτές, υπό το πρίσμα του άρθρου 5 της Σύμβασης, τη μόνη προσήκουσα διάταξη εν προκειμένω, της οποίας τα εφαρμοστέα τμήματα προβλέπουν:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθως περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθῃ παρانونόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

2. Παν συλληφθέν πρόσωπον δέον να πληροφορήται κατά το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν την οποία εννοεί, τους λόγους της συλλήψεώς του ως και πάσαν διατυπωμένην εναντίον του κατηγορίαν.

(...)

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξῃ την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρانونόμου κρατήσεως.»

A. Επί της αιτίας της ελκόμενης από το άρθρο 5 § 1 σχετικά με τη νομιμότητα της θέσης υπό κράτηση

1. Επί του παραδεκτού

46. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Θέσεις των διαδίκων

47. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι η κράτηση ενός αλλοδαπού μέσα στα πλαίσια μία διοικητικής απέλασης, όπως εν προκειμένω, δεν αποτελεί ποινή η οποία τιμωρεί ένα αδίκημα, αλλά μέτρο για τη διασφάλιση της εκτέλεσης της απέλασης και δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Ισχυρίζεται ότι η

θέση του προσφεύγοντος υπό κράτηση ήταν νόμιμη και βασιζόταν στο άρθρο 76 του νόμου αριθ. 3386/2005. Κατά την Κυβέρνηση, η αστυνομία ενήργησε εντός του προβλεπόμενου από το νόμο πλαισίου, καθώς τη στιγμή της θέσης του υπό κράτηση, ο προσφεύγων είχε ήδη καταδικασθεί για παράνομη είσοδο στο ελληνικό έδαφος έχοντας στην κατοχή του πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα. Επιπλέον, ήταν άνεργος, δεν είχε μόνιμη κατοικία και δεν αμφισβήτησε τη νομιμότητα της πράξης απέλασης. Κατά την Κυβέρνηση, οι λόγοι που δέχθηκε η αρμόδια αρχή για να διατάξει την κράτηση του προσφεύγοντος, ήτοι την επικινδυνότητά του για τη δημόσια τάξη και το ενδεχόμενο φυγής, ήταν επαρκή και προσήκοντα με την έννοια του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης.

48. Ο προσφεύγων ανταπαντά ότι οι εθνικές αρχές έπρεπε να έχουν αιτιολογήσει τις αποφάσεις τους κατά τρόπο επαρκή και να μην έχουν αναφερθεί μόνο στην επικινδυνότητά του και στον κίνδυνο φυγής. Υποστηρίζει ότι καταδικάστηκε μόνο σε κάθειρξη σαράντα ημερών με αναστολή για κατοχή πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων, γεγονός που δεν επαρκούσε για να χαρακτηριστεί επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη. Επιπλέον, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν υφίστατο κίνδυνος φυγής, καθώς είχε ο ίδιος υποβάλει στην αρμόδια αρχή μία βεβαίωση ιδιώτη με την οποία βεβαίωνε ότι επιθυμούσε να τον φιλοξενήσει σε περίπτωση αποφυλάκισης. Τέλος, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η κράτησή του για όλη τη διάρκεια της προβλεπόμενης από το νόμο τρίμηνης προθεσμίας ήταν υπερβολική δεδομένου ότι οι αρχές είχαν ενημερωθεί ότι δε διέθετε ταξιδιωτικά έγγραφα και ότι, συνεπώς, δεν ήταν δυνατή η απέλασή του προς το Αφγανιστάν.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

49. Εξετάζοντας τον σκοπό και το αντικείμενο του άρθρου 5 εντός του πλαισίου του καθώς και τα στοιχεία του διεθνούς δικαίου, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη σημασία της διάταξης αυτής μέσα στο σύστημα της Σύμβασης: καθιερώνει ένα θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου, ήτοι την προστασία του ατόμου έναντι των αυθαίρετων προσβολών της ελευθερίας του από το Κράτος (βλέπε ιδίως *Winterwerp κατά Ολλανδίας*, 24 Οκτωβρίου 1979, § 37, série A no 33).

50. Αν και ο γενικός κανόνας που εκτίθεται στο άρθρο 5 § 1 είναι ότι κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην ελευθερία, το εδάφιο στ) της διάταξης αυτής προβλέπει μία εξαίρεση επιτρέποντας στα Κράτη να περιορίζουν την ελευθερία των αλλοδαπών

μέσα στα πλαίσια του ελέγχου της μετανάστευσης. Όπως το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεών τους δυνάμει της Σύμβασης, τα Κράτη απολαμβάνουν του «αναντίρρητου δικαιώματος να ελέγχουν κυριαρχικώς την είσοδο και την παραμονή των αλλοδαπών στο έδαφός τους» (*Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 73, *Recueil* 1996-V, *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], no 13229/03, § 64, CEDH 2008-...).

51. Έχει αναγνωρισθεί στη νομολογία του Δικαστηρίου τη σχετική με τα εδάφια του άρθρου 5 § 1 ότι κάθε αποστέρηση της ελευθερίας πρέπει όχι μόνο να εμπίπτει σε κάποια από τις εξαιρέσεις που προβλέπουν τα εδάφια α) έως στ) αλλά να είναι και «νόμιμη». Σε ό,τι αφορά τη νομιμότητα μίας κράτησης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης της «νόμιμης διαδικασίας», η Σύμβαση παραπέμπει κατά βάση στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση τήρησης τόσο των ουσιαστικών όσο και των δικονομικών κανόνων. Εν τούτοις, η τήρηση του εθνικού δικαίου δεν επαρκεί: το άρθρο 5 § 1 απαιτεί επιπλέον τη συμμόρφωση κάθε αποστέρησης της ελευθερίας προς τον σκοπό την προστασίας του ατόμου από τις αυθαιρεσίες (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Winterwerp*, § 37, πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Amuur κατά Γαλλίας*, § 50, και *Witold Litwa κατά Πολωνίας*, αριθ. 26629/95, § 78, CEDH 2000-III). Αποτελεί μία θεμελιώδη αρχή σύμφωνα με την οποία καμία αυθαίρετη κράτηση δεν μπορεί να είναι συμβατή με το άρθρο 5 § 1 και η έννοια του «αυθαιρέτου» που περιέχει το άρθρο 5 § 1 υπερβαίνει την έλλειψη συμμόρφωσης προς το εθνικό δίκαιο, κατά τρόπο που μία αποστέρηση της ελευθερίας μπορεί να είναι νόμιμη σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία αλλά αυθαίρετη και συνεπώς αντίθετη προς τη Σύμβαση.

52. Έτσι, το Δικαστήριο πρέπει να διασφαλίσει ότι το εθνικό δίκαιο συμμορφώνεται το ίδιο προς τη Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων των γενικών αρχών που διατυπώνει ή υπονοεί αυτή. Επί αυτού του τελευταίου σημείου το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι όταν πρόκειται για αποστέρηση της ελευθερίας, είναι ιδιαιτέρως σημαντικό να τηρείται η γενική αρχή της νομικής ασφάλειας. Συνεπώς, είναι βασικοί οι συνθήκες της αποστέρησης της ελευθερίας δυνάμει του εθνικού δικαίου να έχουν ορισθεί σαφώς και ο ίδιος ο νόμος να είναι προβλέψιμος όσον αφορά την εφαρμογή του, κατά τρόπο που να πληρεί το κριτήριο της «νομιμότητας» που έχει ορίσει η Σύμβαση, το οποίο απαιτεί κάθε νόμος να είναι επαρκώς σαφής ώστε να επιτρέπει στον πολίτη –βοηθούμενο εν ανάγκη από μορφωμένους συμβούλους- να προβλέψει, σε έναν λογικό βαθμό υπό τις συνθήκες της υπόθεσης, τις συνέπειες που μπορούν να

απορρέουν από μία συγκεκριμένη πράξη (*Baranowski κατά Πολωνίας*, αριθ. 28358/95, §§ 50-52, CEDH 2000-III).

53. Από τη νομολογία τη σχετική με το άρθρο 5 § 1 στ) προκύπτει ότι προκειμένου να μην χαρακτηριστεί αυθαίρετη, η εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου κράτησης πρέπει να γίνεται καλή τη πίστει. Πρέπει επίσης να συνδέεται στενά με τον σκοπό που αφορά την παρεμπόδιση ενός ατόμου να εισέλθει παράνομα στη χώρα. Επιπλέον, ο τόπος και οι συνθήκες κράτησης πρέπει να είναι κατάλληλα. Τέλος, η διάρκεια της κράτησης δεν πρέπει να υπερβαίνει την εύλογη προθεσμία που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του διωκόμενου σκοπού (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], § 74).

54. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αποστέρηση της ελευθερίας του προσφεύγοντος βασιζόταν στο άρθρο 76 του νόμου αριθ. 3386/2005 και στόχευε στο να τον εμποδίσει να εισέλθει παράνομα στο ελληνικό έδαφος και να διασφαλίσει τη δυνατότητα εκτέλεσης της απέλασής του. Επιπλέον, κανένα στοιχείο του φακέλου δεν επιτρέπει την αμφισβήτηση της καλής πίστης των εθνικών αρχών στην επίδικη διαδικασία απέλασης. Είναι αλήθεια ότι ο προσφεύγων αμφισβητεί την ορθότητα των λόγων που επικαλέστηκαν οι αρμόδιες αρχές, ήτοι την επικινδυνότητά του για τη δημόσια τάξη και το ενδεχόμενο φυγής. Ωστόσο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, μέσα στα πλαίσια του άρθρου 5 § 1 στ), στο μέτρο που ένα άτομο κρατείται μέσα στα πλαίσια μίας διαδικασίας απέλασης, δεν απαιτούνται εύλογοι λόγοι για την αναγκαιότητα της κράτησης, για παράδειγμα προκειμένου να εμποδισθεί ο ενδιαφερόμενος από το να διαπράξει κάποιο αδίκημα ή να διαφύγει (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 112).

55. Σε ό,τι αφορά το κριτήριο που σχετίζεται με τον τόπο και τις συνθήκες κράτησης, το Δικαστήριο παραπέμπει στις σκέψεις του σχετικά με την εξέταση της αιτίας της ελκόμενης από το άρθρο 3 της Σύμβασης. Σημειώνει ιδίως ότι ο προσφεύγων περιορίστηκε πρακτικά στα αστυνομικά κρατητήρια για τρεις μήνες, χωρίς κατάλληλη σίτιση και χωρίς καμία δυνατότητα σωματικής άσκησης σε υπαίθριο χώρο. Μέσα στα πλαίσια του άρθρου 5 § 1 στ) πρέπει επίσης να υπενθυμισθεί ότι οι εν λόγω συνθήκες κράτησης επιβλήθηκαν σε ένα αλλοδαπό υπήκοο ο οποίος δεν είχε διαπράξει αδίκημα άλλο επί του ελληνικού εδάφους παρά μόνο εκείνο που συνδεόταν με τη διαμονή (βλέπε προαναφερόμενη απόφαση *Amuur*, § 43, και προαναφερόμενη απόφαση *Riad et Idiab κατά Βελγίου*, § 77).

56. Επιπλέον, και κυρίως, όσον αφορά τη διάρκεια της κράτησης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, μέσα στα πλαίσια του άρθρου 5 § 1 στ), μόνο η διεξαγωγή της διαδικασίας απέλασης δικαιολογεί την αποστέρηση της ελευθερίας που βασίζεται στη διάταξη αυτή και εάν η διαδικασία δε διεξάγεται με την απαιτούμενη ταχύτητα, η κράτηση παύει να είναι δικαιολογημένη (προαναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 113, *Gebremedhin [Gaberamadhien]* κατά Γαλλίας, αριθ. 25389/05, § 74, CEDH 2007-...). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος, η οποία διατάχθηκε ενόψει της απέλασής του, δεν ήταν άμεσα δυνατή καθώς ο προσφεύγων δε διέθετε ταξιδιωτικά έγγραφα. Δεν γίνεται ως εκ τούτου να αμφισβητηθεί η νομιμότητα των αποφάσεων αριθ. 341692/1-β του υποδιοθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης και αριθ. 82/07 του προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης.

Εν τούτοις, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος στις 28 Μαρτίου 2007, ήτοι κατά τη λήξη της προβλεπόμενης από το άρθρο 76 του νόμου 3386/2005 μέγιστης προθεσμίας. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι εν προκειμένω, εναπόκειται στις εθνικές αρχές να αναλάβουν κατά τη διάρκεια της τρίμηνης περιόδου κατά την οποία ο προσφεύγων ήταν υπό κράτηση, τις αναγκαίες ενέργειες ενώπιον των αρχών της καταγωγής του προκειμένου να μπορούν να προχωρήσουν σύντομα στην απέλασή του. Ωστόσο, από τον φάκελο προκύπτει ότι κατά την επίδικη περίοδο, οι εθνικές αρχές επέδειξαν παθητικότητα, ελλείπει πρωτοβουλίας για τη χορήγηση ταξιδιωτικών εγγράφων (βλέπε, *a contrario*, *Agnissan κατά Δανίας* (déc.), αριθ. 39964/98, 4 Οκτωβρίου 2001). Το Δικαστήριο σημειώνει το επιχείρημα της Κυβέρνησης, ήτοι ότι ο προσφεύγων δεν εξέφρασε, κατά την κράτησή του, επιθυμία να εφοδιαστεί με ταξιδιωτικά έγγραφα. Εν τούτοις, δεν προκύπτει ούτε από το φάκελο ούτε από τα επιχειρήματα των διαδίκων ότι ο προσφεύγων πράγματι αρνήθηκε να συνεργαστεί με τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να του χορηγήσουν ταξιδιωτικό έγγραφο.

57. Ενόψει των όσων προηγούνται, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η περίοδος κράτησης υπερέβη την εύλογη προθεσμία που είναι αναγκαία για τον διωκόμενο σκοπό. Συνεπώς, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος δεν ήταν «νόμιμη» με την έννοια του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης και ότι υπήρξε παραβίαση της διάταξης αυτής.

B. Επί της αιτίας της ελκόμενης από τα άρθρο 5 § 4 σχετικά με τη μη αποτελεσματικότητα της δικαστικής εξέτασης της κράτησης

1. Επί του παραδεκτού

58. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Θέσεις των διαδίκων

59. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η απόφαση αριθ. 82/2007 του προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης ήταν αιτιολογημένη κατά προσήκοντα και επαρκή τρόπο, καθώς επικύρωσε τους λόγους για τους οποίους είχε διαταχθεί η θέση του προσφεύγοντος υπό κράτηση. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η παράνομη είσοδος στο ελληνικό έδαφος και η κατοχή πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων αποτελούσαν έγκυρους λόγους για την παραδοχή της επικινδυνότητας του προσφεύγοντος και το ενδεχόμενο φυγής πριν την εκτέλεση του μέτρου απέλασης. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι το μόνο στοιχείο που υποβλήθηκε στον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστηρίου ήταν η βεβαίωση που είχε συντάξει ένας ιδιώτης όπου βεβαίωνε ότι ο προσφεύγων διέμενε στην οικία του κατά την παραμονή του στην Ελλάδα και ότι επιθυμούσε να τον φιλοξενήσει σε περίπτωση αποφυλάκισης. Κατά την Κυβέρνηση, το αρμόδιο δικαστήριο είχε ορθώς αρνηθεί να λάβει υπόψη το εν λόγω έγγραφο, καθώς κατά τη σύλληψή του ο προσφεύγων είχε υποδείξει άλλη διεύθυνση διαμονής.

60. Ο προσφεύγων επαναλαμβάνει τα επιχειρήματά του που διατύπωσε υπό το πρίσμα της αιτίας της ελκόμενης από τη μη νομιμότητα της θέσης του υπό κράτηση.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

61. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια της «lawfulness» (νομιμότητα) πρέπει να έχει την ίδια έννοια τόσο στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 όσο και στην

παράγραφο 1, ώστε ένας κρατούμενος να έχει το δικαίωμα εξέτασης της κράτησής του όχι μόνο υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου, αλλά και της Σύμβασης, των γενικών αρχών που καθιερώνει και του σκοπού των περιορισμών που επιτρέπει η παράγραφος 1. Το άρθρο 5 § 4 δεν εγγυάται το δικαίωμα δικαστικής εξέτασης σε τέτοιο εύρος ώστε να δίδει στο δικαστήριο το δικαίωμα να υποκαθιστά με την κρίση του την κρίση της αρχής από την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση, όσον αφορά κάθε πτυχή της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων καθαρής σκοπιμότητας. Η εξέταση πρέπει ωστόσο να είναι αρκετά ευρεία ώστε να συμπεριλαμβάνει όλες τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για τη νομιμότητα της κράτησης ενός ατόμου σύμφωνα με την παράγραφο 1 (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 127, *Dougoz κατά Ελλάδα*, αριθ. 40907/98, § 61, CEDH 2001-II).

62. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο επισημαίνει, καταρχήν, ότι ο πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης απάντησε στα επιχειρήματα του προσφεύγοντος σχετικά με την εικαζόμενη επικινδυνότητά του και τον κίνδυνο φυγής πριν την εκτέλεση του μέτρου απέλασης. Εν τούτοις, το εν λόγω δικαστικό όργανο δεν έδωσε καμία απάντηση στο επιχείρημα του προσφεύγοντος βάσει του οποίου η απέλασή του ήταν, σε κάθε περίπτωση, αδύνατη λόγω του ότι η χώρα προέλευσής του δεν επιβεβαίωσε στο ελληνικό κράτος ότι ήταν υπήκοός της. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, το επιχείρημα αυτό ήταν ουσιώδες διότι ο προσφεύγων προέβαλε μέσω αυτού ότι η θέση του υπό κράτηση στερείτο αντικειμένου ελλείψει επιβεβαίωσης της χώρας της οποίας ήταν υπήκοος. Κατά τα λοιπά, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αγνοήσει το γεγονός ότι σε γενικές γραμμές το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο δεν επιτρέπει μία άμεση εξέταση της νομιμότητας της κράτησης ενός αλλοδαπού ο οποίος κρατείται ενόψει της απομάκρυνσής του από τη χώρα. Σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 3386/2005, ένας αλλοδαπός δεν μπορεί να κρατείται παρά ενόψει της απομάκρυνσής του από τη χώρα και η απόφαση κράτησης δε διαχωρίζεται από εκείνη της απέλασης, αλλά περιλαμβάνεται σε αυτή. Σε τούτο προστίθεται η διατύπωση της παραγράφου 4 του άρθρου 76 που φαίνεται να υποδεικνύει ότι ακόμα κι αν οι αντιρρήσεις ενός αλλοδαπού κατά της κράτησής του έχουν ευνοϊκή έκβαση ενώπιον του δικαστηρίου, αυτό πρέπει να του ορίσει μία προθεσμία τριάντα ημερών προκειμένου να εγκαταλείψει τη χώρα. Το Δικαστήριο σημειώνει, επιπλέον, ότι η άσκηση αίτησης ακύρωσης και αίτησης αναστολής κατά της απόφασης απέλασης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων δεν επιφέρει την άρση του μέτρου κράτησης.

63. Συνεπώς, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι εν λόγω ελλείψεις του εθνικού δικαίου ως προς την αποτελεσματικότητα της δικαστικής εξέτασης της θέσης υπό κράτηση ενόψει απέλασης δεν μπορούν να συμφιλιωθούν με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

Ενόψει των όσων προηγούνται, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι υπήρξε ομοίως παραβίαση της διάταξης αυτής.

Γ. Επί της αιτίασης της ελκόμενης από το άρθρο 5 § 2 σχετικά με το δικαίωμα να ενημερωθεί για τους λόγους σύλληψής του

Επί του παραδεκτού

64. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αιτίαση αυτή συνδέεται με εκείνες που περιέχονται στην προσφυγή του προσφεύγοντος προς το Δικαστήριο, η οποία κατατέθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2007. ωστόσο, από τον φάκελο προκύπτει ότι ο προσφεύγων ουδέποτε επικαλέστηκε ενώπιον των αρμόδιων αρχών το γεγονός ότι δεν ενημερώθηκε σε μία γλώσσα που κατανοούσε για τους λόγους της σύλληψής τους.

Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

65. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

66. Για ηθική βλάβη, ο προσφεύγων αξιώνει 15.000 ευρώ.

67. Η Κυβέρνηση θεωρεί το ποσό αυτό υπερβολικό και εκτιμά ότι το επιδικαστέο ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 5.000 ευρώ.

68. Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό και τη βαρύτητα των παραβιάσεων που διαπιστώθηκαν στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων πρέπει να λάβει αποζημίωση για ηθική βλάβη (*Dougoz κατά Ελλάδας*, αριθ. 40907/98, 6 Μαρτίου 2001). Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41, του επιδικάζει 8.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

69. Ο προσφεύγων ζητεί ομοίως 3.500 ευρώ, προσκομίζοντας τιμολόγια, για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και του Δικαστηρίου.

70. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό είναι υπερβολικό και καλεί το Δικαστήριο να το απορρίψει.

71. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

72. Εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά και τα προαναφερόμενα κριτήρια, το Δικαστήριο θεωρεί εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα ολόκληρο το αιτούμενο ποσό, ήτοι 3.500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται από εκείνον ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

73. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσανυζημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από τα άρθρα 3, 5 § 1, και 5 § 4 και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης.

4. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

5. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 8.000 (οκτώ χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη και 3.500 (τρεις χιλιάδες πεντακόσια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 26 Νοεμβρίου 2009, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος